

16de Aarg.

1885.

29de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af A. Thronsen.

30te Juni. — 12te Hefte.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the P.-O. at Decorah as 2nd class postal matter.

„For Hjemmet“

udkommer med to Aft i Omflag to Gange om Maanedens (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forsud. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa det 7de frit.

Adresse: R. Thronsen, Box 1014, Decorah, Iowa.

Hegners Møbelmagazin

har et smukt Udvalg af alle Slags saavel elegante som simplere Møbler til Møblering af Stadsværelser, Dagligværelser og Soveværelser; elastiske Sengebunde, Lænestole, Gyngestole, Spiseborde med Indstudsplader, Centrumborde af nyeste Façon, Fostulsten-Borde, Speile og ellers Alt, hvad man pleier at finde i en velforsynt Møbelhandel. Gode Varer til rimelige Priser. Afslæg mig et Besøg, førend du kjøber andetsteds.

Mine Møbeltrum er et Kvartal Nordvest fra Milwaukee & St. Paul R. R. Depot. Chs. Hegner.

Meneely & Company, West Troy, N. Y.,

Klokker. Fordelagtigt bekjendt blandt Almenheden siden 1826. Kirke-, Kapel-, Skole-, Brandalarm og andre Klokker; ogsaa forskjellige Slags Klokkespil.

85 4 1 1/2

K. I. HAUGEN.

Dealer in

GENERAL MERCHANDICE,

Decorah, - - - Iowa.

J. J. O. Gremm.

følger

Pianoer, Orgler, Violin-Strenger, Sy-Maskiner, Olie, Naale etc.

af bedste og billigste Slags, saa billigt, som det kan sælge.

Se ind til ham, førend De afflutter Handel med nogen Anden.

Pianoer og Orgler stemmes, og Arbeidet garanteres.

Office i det gamle Post-Office ligeoverfor St. Cloud Hotel.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

16de Merg. }

30te Juni 1885.

} 12te Hefte.

For Gud er ingen Ting umulig.

(Af G. F. v. Schubert.)

(Slutning).

Det var ikke Nysgjerrighed, men en hjertelig Deltagelse med den Mand, som engang havde været hans Huses Fiende, men nu var kommet hans Hjerte nær, som drev Fredrik til at opsøge deres fælles Ven, den gamle Doktor, for af ham at erfare, hvad der egentlig var gaaet for sig i Overretsdommerens Hus.

„Vi mødes idag allerede for anden Gang,“ raabte han til den gode, gamle Prest, da denne næsten til samme Tid traadte ind i Doktorens Hus. De fandt denne vandrende op og ned i sit Værelse i dybe Tanker. „De kommer lige fra Overretsdommerens Hus,“ sagde han til Presten, „her i denne trofaste Vens Nærvarrelse kan De tale uden Forbehold, jeg beder Dem, sig os, hvorledes det staar til der.“

„Jeg bringer Budskab om Glæde saavel som om Smerte, Sorg og Haab. Forst det Glædelige. Vor Sindshyge er ved fuldkommen klar Bevidsthed og sund Villiekræft. Hun lod mig kalde til

sig. Forst bad hun mig takke Gud med sig, at han med mægtig Haand havde revet hende ud af den mørke Nat, som forhen omgav hende, og havde slydt hendes Hjerte med Troens Trost og med Erkjendelsen af hans Naade; hun var dybt rørt, og vor Bøn blev ofte afbrudt af Graad. Saa fortalte hun mig, at Herren, hendes Læge, var i den forgangne Nat kommet hende nær i en mærkelig Drøm. Hendes to afdøde Børn havde vist sig for hende i forklaret Skikkelse, og havde venlig formanet hende til at lade fare Sorgen over deres tidlige Vortgang; i et hurtigt forbiilende Billede havde de vist hende, hvad der vilde blive af dem i Livet, om Gud ikke saa tidlig havde kaldt dem til sig.

„At, jeg kan ikke sige dem, hvor forføreligt det Billede var. Som ved et Lyn blev det klart for mig, hvad Følgen af den Opdragelse, de vilde have faaet, maatte blive for deres Sjæle: paa den ene Side altfor kjødelig svag,

paa den anden altfor kjødelig streng, der- til slet Exempel og mange Forsførelsens Kunstler; hvorledes kunde det andet end have fort dem ind paa Syndens og Skjændselens Veie for Guds og Menneskers Dine, og bragt dem til den evige Fordærvelses Afgrund. Det blev ogsaa vist mig, hvad Ende det her i Livet vilde taget med dem Begge; Begge vilde faaet en voldsom Død, den Ene ved fremmed Haand, den Anden ved egen, i Fortviv- lelse og Bevidsthed om Syndeskyld. Jeg sitrede og bævede, da Lynet oplyste disse to Livsbilleder, og Forsværgelsen vilde have vækket mig, var jeg ikke atter ble- ven inddrøget ved en vidunderlig deilig Sang, der lød som salig, himmelsk Lov- sang. „Se Moder,“ saa talte og sang mine Børns forklarede Sjæle til mig, „dette er Livsaanden i Himmelen, som vi nyde i al Evighed, siden Gud hørte de Bønner, du opsendte for os for og efter vor Fødsel, om evig Salighed; han har taget os fra Jordlivets Farer op til sig i Himmelen, hvor de Smaaes Sjæle i salig Hærflyktelse næres og vore i Guds og Lammet's Tilbedelse og Erkjendelse. Derfor græd ikke mere for os, men vær glad og trostlig, for at din Tro kan be- holde Seier og lede dig hid, hvor vi ere.“ — Min Drøm soandt, og jeg vaag- nede, men det, den har efterladt mig, viser mig, at det ikke var en alminde- lig Drøm. I min Bøn sølte jeg mig Gud saa nær, som endnu aldrig før, og jeg havde min fulde Befindelse. Jeg haaber, jeg nu er helbredet for den Sorg over mine Børn, som altid overfaldt og overmandede mig, hvergang jeg vaagnede op af mit Vanvid til mere Selvbevidst- hed; saadanne kjødelige Taarer ville nu staa for mig som Synd, naar de ikke kunne forvandles til Taarer af Kjærlig- hed og Taknemlighed mod Ham, ved

hvis Fortjeneste mine Børn nu ere evig salige.“

„Men har jeg fortalt om min Drøm, maa jeg ogsaa fortælle om min Opvaag- nen. Glad og styrket til Sjæl og Le- geme stod jeg op og klædte mig paa, da hører jeg Ryttere og Vogne komme ind i Gaarden. Regjeringens Befuldmæg- tige, Politibetjente og Soldater stege ud, alle Ind- og Udgange besattes, og jeg hørte, hvorledes de kom op ad Trap- perne og spurgte efter min Mand. Med Magt trængte man sig ind i hans Væ- relse, jeg hørte hans rasende Skrig og høirostede Stemmer af dem, som vare trængte ind. Min Mand maa have sat sig til Modværge; thi, som jeg senere erfor, lagde de ham i Lænker lig en For- bryder. Jeg kjendte en af de adelige Raadsherrer, som var Medlem af Kom- missionen, da han var en Ven af min Fader. Af ham fik jeg høre, at man ved Hoffet er kommet paa Spor efter en Forbrydelse, som der i flere Aar har hvilet et Dække over, og som nu er vor- et til en saadan Høide, at hvis den ikke var bleven opdaget, vilde den have haft de fordærligste Følger baade for det regje- rende Hus og for hele Landet. Mand af den høieste Rang havde indviklet sig deri, og selv en Prinds, beslagtet med vort regjerende Kongehus, har stillet sig i Spidsen og staa som Føder for denne forbryderiske Gjerning. Fortset fra et helt System af Underløb og Bedrage- rier, hvorved Statskassen taber flere Millioner, har de endmere tilvendt sig og bragt i fiendtlige Hænder Aktstykker fra Arkivet, som vare af største Vigtig- hed, da de sitrede vor Landsregjerings- Ret ligeoverfor udenlandske Hoffer; og selv et Mord var besluttet, som med Rette vilde bragt Landet i den dybeste Sorg og berøvet det dets bedste Haab for

Fremtiden. Hovederne for dette forsærdelige Forbund vare undsljede. Min ullykkelige Mand har desværre tidligere staaet i en altsfor nær Forbindelse med flere af dem, og nu tror man at have seet ham i Hovedstaden hos hin Prinds for 14 Dage siden, ja endog forrige Søndag. Ligesom dette vil vise sig at være falskt, ligesaavel tror jeg at kunne bevidne for Gud, at den Mistanke, at han skulde være vidende om eller have taget Del i hin Forbrudelse, er aldeles uden Grund. Alt, var han kun ligesaa fri for anden Skyld, som for denne. Dog, jeg haaber til Gud, at hans Ustydighed i denne Sag, vil komme for Dagen. De Herrer Medlemmer af Kommitteén have nu lagt Beslag paa alle min Mand's Papirer; Politibetjenternes raa Hænder har gjenmemrodet Alt, hvad der tilhører ham, hans kostbare Uhr, hvorved hans Hjerte hang, ere puffede hid og did; og flere af de store Roduhre ere aabnede med Magt, da man antog, der kunde være vigtige Papirer skjulte i dem. Dog, hvad er alt dette mod Tabet af Wren, mod den offentlige Beskjæmmelse, som nu træffer den Mand, der fremfor noget Andet var sygelig ængstelig for Alt, som berørte hans Uærlige Overfor Menneſterne."

„Dette er,“ vedblev Presten, „hvad jeg erfor af Overretsdommerens Hustru. Jeg kan fuldkommen sætte mig ind i hendes Stilling, og beklager af Hjertet baade hende og hendes ulykkelige Mand. Men lad mig endnu tilføie Et. Jeg kan ikke værge mig for det Haab, at det haarde Slag, som nu træffer Overretsdommeren, kan være Begyndelsen af Guds Naades hjemjagelse mod ham. Manden er, det siger Alle, noget ganske Andet nu end tidligere; han er omgjængeligere, mere imødekommende og er mindre haard og opfarende. Jeg

har i den senere Tid seet og talt med ham nogle Gange, naar jeg besøgte hans sindssyge Hustru; han har da, hvad han aldrig tidligere har gjort, kaldt mig ind paa sit Værelse og engang sagde han: „Det er underligt, hvilken god Indsydelse denne fremmede Uhrmagerfamilie, som er kommet hid til Landsbyen, har havt paa mig og min Hustru. Omgangen med denne Mand har gjort mig mere Godt, end nogen anden Omgang, og min stakkels syge Hustru har, ved at lege med hans Børn, fundet et sandt Lægemiddel.“ Da jeg forrige Søndag Aften blev kaldt til ham, sagde denne ellers saa stolte Mand ganske ydmyg til mig: „Alt jeg har Meget at gjøre Godt igjen. Min Hustru, det haaber jeg, vil snart blive frisk igjen, og jeg ved ikke Alt, hvad jeg da gjerne vilde gjøre af Glæde. Men fremfor Alt, Hr. Pastor, skulde jeg gjerne ville gjøre Et: afbetale en Gjæld, som nu ofte trykker mig. Men Manden, hvis Skyldner jeg har været i en Arrække, er ikke mere her, og jeg ved ikke, hvor han er. Dog derom vil jeg tale en anden Gang med Dem,“ sagde han, idet han reiste sig fra Stolen, hvilket var mig et Tegn, at jeg skulde fjerne mig. De min hjære Doktor, ved ligesaa godt, som jeg, hvem han mente, han stod i Gjæld til; det er ingen Anden end den gode redelige Spracher, hvem Overretsdommeren — det ved vi uden nogen Tilstaaelse fra hans Side — ved stammelige Midler og Tyverier drev fra Hus og Gaard og tvang til at udvandre til Amerika.“

Efter endnu nogle Bemærkninger om Overretsdommerens forandrede Væsen, sagde den gamle Prest dem venligt Farvel og gif. Fredrik standsede endnu en Stund for at tale med Lægen om sin Hustru; da kom i aandløs Hast en Tjener for at hente Doktoren strax til sit

Herstaf; Overretsdommeren var fludfelig faldet om rullende som en Døende. Røgen styndte sig saa hurtigt som muligt med Tjeneren, og heiligt forfærdet fulgte Fredrik langsomt efter for om muligt at kunne erfare noget mere. I en dækket Gang, som strakte sig op til Dommerens Hus, gik han op ned, han kunde herfra se den Dør, hvorfra Doktoren maatte komme ud. Udenfor havde der samlet sig mange af Bønderne fra Landsbhen, thi foruden at det idag var Thingdag, var tillige det Rygte kommet ud, at man vilde føre Overretsdommeren i Lænker til et Statsfængsel. Skjønt Manden havde huseret som en Tyran iblandt dem, havde bedrovet og dybt kranstet Mange, saa kunde man ikke mærke nogen Stadefryd, hærken i Miner eller Ord hos de Tilstedeværende, men kun Ytringer af Bestyrtelse og Alvor.

„Med Rette heber det,“ sagde den gamle Tobias Meyer, som ogsaa havde indfundet sig, „han haver styrtet de Mægtige fra deres Throner og ophøiet de Ringe. Og I, kjære Naboer og Venner, lader os tragte derefter, at vi altid blive ringe i egne Dine for vor Gud, og at Enhver iblandt os, som staar, ser til at han ikke falder.“

Retsbetjenten kom nu ned fra Amtsboligen. Denne Mand, hvem Ingen nogensinde havde seet rørt, havde nu Taarer i Øinene. „Hvorledes gaar det deroppe med Ederes Herre?“ spurgte den gamle Tobias. „Al det er en Ynk og Jammer som det gaar ham,“ sagde Tjeneren. „Da Bagten imorges kom op paa hans Bærelse for at gribe ham, vilde han nedstjyde Officieren med sin Pistol, men til Lykke gik ikke Skuddet af, derpaa greb han sin Sabel og huggede rasende omkring sig, indtil En løb ind under hans Arm, og man fik afvæbnet ham. Senere, da man havde lagt ham i Læn-

ker, sad han stiv som et Marmorbillede paa sin Stol, og blev siddende saaledes, indtil man for en halv Time siden kaldte ham til Forhør. Det var i Sandhed et forunderligt Syn, og mig gik det gennem Mark og Ben; i den samme Sal, hvor han har udtalt Dom over Saamange og ladet dem føre i Lænker og Fængsel, der stod han nu selv i Lænker for Dommen. Han var bleg som Døden, og hans Dine stive, som om han ikke vidste af sig selv; da forebragte en af Raadsherrerne den Bestyldning imod ham, at han skulde være Medvinder i en tyveagtig Tilvendelse af vigtige Papirer; jeg forstod ikke selv rigtigt, hvad det egentligt var. Keppe havde han udtalt dette, saa kaldt Dommeren som ramt af et Lyn til Jorden. Næsten som død bares han bort; Doktoren er nu kommet, og som jeg hører, er han bleven aareladt, og man siger, at han ikke er død. Hvorledes det nu vil gaa med ham, det ved Ingen. Politiofficeren mener, at det kan komme dertil, at han bliver indespærret for Livstid paa en Fæstning; men hvad min Herre egentlig har forbrudt, kan jeg ikke saa vide.“

En Kurier kom nu ridende i fuldt Galop, en Officer tog hans Depesche og bragte den ovenpaa. Det varede endnu en lang Tid, inden Doktoren kom ned, Fredrik ilede ham imøde og fulgte ham. „De forstaaer nok,“ sagde han til den gamle Ven, „hvad der fører mig til Dem; dette Huses Skjebne foruroliger og bedrover mig dybt.“ „Taarerne staa mig nærmere end Ordene, ved hvad jeg netop har seet,“ sagde Doktoren; „det maatte røre det haardeste Sind. Et Slag havde rammet Dommeren og lammet hans høire Side, dog hans Hands- og Taleorganer have ikke lidt noget. Bevæget af den ømmeste

Medlidenshed knælede hans Hustru foran hans Seng, han holdt hendes Haand i sin, og hun talede beroligende og trøstende Ord til ham; han saa paa hende med et Udtryk af den dybeste Sønderknuselse og Ydmyghed; Taarer rullede ned ad hans Kinder, det var som om hver af dem afslagde en Bøjsjendelse om Synd og Skyld, en Bøn om Tilgivelse. Jeg forordnede en stærk Aareladning og menneftelig taft er han uden Fare. For nogle Dieblitte siden indløb en Kabinetsskrivelse. Man har indhentet og grebet flere af Hovederne for Komplotten, fortalte en af Regjeringens Besuldmægtigede, en Bøjsjendt af mig, og de Resultater man er kommet til ved Undersøgelser og Forhør, gjør det næsten til Visshed, at Dommeren er uskyldig i denne Sag; man har besalet Indstillen af alle strenge Forholdsregler. Bagten forlod strax Fangen, og endnu iasten vil den største Del af Militæret og Politibetjentene vende tilbage til Hovedstaden. De videre Undersøgelser ville uden Tvivl tage en saadan Gang, at der ikke bliver Skygge af Mistanke igjen mod den saa overilet Anklagede. Lad os derfor med vor gamle, i Guds Veie erfarne Sjælesørger, haabe, at denne tilshneladende svære Ulykke, der som et Tordenslag rammede Overrettsdommeren midt i hans Sikkerhed, er en Naadeshjemsøgelte til Omvendelse og Redning for hans Sjæl."

Dg alle disse Forhaabninger, som Doktoren udtalte, gif i Opfyldelse. Det var kun det ene Punkt i Bøjsjldningen tilbage at opløse, om Dommeren virkelig paa den angivne Dag havde været i Hovedstaden, og om han virkelig var seet blandt nogle Mænd af det forbrøderste Parti. Mod denne Bøjsjldning kunde der gives de uimodsigeligste Beviser for, at han ikke engang havde forladt sit Hus

den Dag, end siqe Landsbøjen. Beretningen sendtes til Hoffet, og den Anklagede erklæredes for uskyldig; Kommissærerne afreiste, idet de udtrykte sin Beklagelse over det skeede.

Under denne sidste Del af Sagen havde imidlertid den vistnok heri Uskyldige, men med saa megen anden svær Skyld Belastede, i Mænden staaet for en anden Domstol, som var endnu langt tungere end Menneftenes. Med Sjæl og Legeme havde han staaet foran Dødens og Evighedens Port. Han kjæmpede for Gud i Angst og Fortvivlelse. Med sin stærke Tro og Tillid til Guds evige Forbarmelse, holdt hans trofaste Hustru ham oppe, saa han ikke gif under i Kampen. „Har du ikke hørt!“ raabte han engang kraftigt, „hvorledes man beskylde mig for Delagtighed i tydgatig Tilvøndelse af vigtige Papirer? Denne Bøjsjldning er sand.“ — Hans Hustru fattede ikke Bøjsjldningen af hans Ord; hun kjendte Intet til hin Skurkestreg, som saa mange Andre vidste Bøjsjed om, heller ikke vidste hun Noget om de flette Midler, hvorved han var kommen i Besiddelse af Sprachers Eiendom, og havde bragt denne næsten til Betlerstaven. Det vidste hun imidlertid, at det Hus, hvori Fredrik boede, ofte foraaragede ham Uro, og hun anede, at den skrev sig fra Bevidstheden om en eller anden Skyld. En Gang havde han ogsaa udtalt de Ord: „Hvor gjerne skulde jeg ikke ønske, at dette Hus atter var ude af mine Hænder.“

„Jeg kan ikke begribe,“ sagde hun, „at en overilet Bøjsjldning, som man ganske har frifjendt dig for, kan gaa dig saaledes til Hjertet. Lad os tænke paa mere opmuntrende Ting. Hvad kan glæde et Mennefteshjerte mere, end det at gjøre vel! Vi har ingen Børn, og du har store Rigdomme og Godser. Kunde du

ikke forære det Hus, som engang tilhørte Sprachers til den ubemidlede Uhrmagerfamilie, som nu bor der. Du ved bedst, hvilken Velsignelse disse Mennesker har bragt over vort Hus. De kjære Børn har været som gode hjælpende Engle for mig, og næst Gud har Dingen med dem bidraget mest til min Helbredelse."

Betænkelig rystede Dommeren paa Hovedet. „Hvor gjerne tilstod jeg dig ikke denne Bøn, men Huset er ikke mere mit. Men for at jeg ogsaa kan bringe denne Sag, som næsten trykter mig til Jorden, i Orden, saa lad endnu idag den gamle Prest, vor tro Huslæge og min kjære Uhrmager hente, at jeg i det Mindste i disse Vidners Overvær kan gjøre en stor Uret god igjen, saa vidt som det er muligt."

De tre Venner kom. Først kaldte Dommeren Presten ind i sit Bærelse. For denne aflagde han en Synsbejendelse, som kom fra et i Sandhed ydmygt og sønderslaget Hjerter. Den tro Herrens Tjener kunde trostigt vise ham hen til ham, som har tilfagt alle angrende Syndere Tilgivelse og Retfærdighed. — For alle tre Vidner bejendte han dernæst al den Uret, han havde begaaet mod den Spracherske Familie, og skriftlig frasagde han sig alle Fordringer paa de ved Syn erhvervede Spracherske Eiendele til Fordeel for Sprachers Arvinger. „Det maa nu være Eders saavel som mine Bestræbelser," sagde han, „saa snart som muligt at udforske Arvingernes Opholdssted og sætte dem i Besiddelse af deres retmæssige Eiendom; jeg skal paa anden Maade sørge for min unge Ven her, Uhrmager Hermann, og staffe ham Bolig." „Disse Banstiklinger er snart overvundne,"

sagde Doktoren; „denne Hr. Fredrik Hermann er gift med den til Amerika udoandrede Conrad Sprachers eneste gjenlevende Datter, og er tillige den eneste retmæssige Arving til den omtalte Eiendom."

Vor Historie er nu tilende, og vi ville kun endnu nævne, at Overrettsdommeren snart gjenvandt sin Sundhed baade til Sjæl og Legeme. Da han for første Gang atter var i Kirke, talte den gamle Prest saa indtrængende om Jesu Synderkjærlighed, at hele Menigheden var dybt greben deraf, og kun saa Dine forbleve tørre.

Et nyt Liv var begyndt for Overrettsdommeren og hans Hustru. Den grumme stolte Løve var ved Guds Naade bleven til et ydmygt, sagsmodigt Lam, og denne Hjertets og Sindets Forandring var ingen forbigaaende, men den varede ved indtil Enden. Wgteparret Hermann og deres Børn dannede med Overrettsdommeren og hans Hustru kun en Familie. Børnene vare Gjenstand for begge Familiers Kjærlighed og Tugt. Overrettsdommerens kostbare Samling af Uhre var ikke længere hans Afgud. Han maalte ikke mere sin Tid efter Uhrenes Slag, men efter de gode Gjeringer, han nu udøvede til Bedste for Brodrene, hvem han for saa ofte havde gjort Ondt. Oprettelsen af en Forsorgelsesanstalt for forældreløse Børn og tillige Overophæet med denne, hørte blandt disse gode Gjeringer. Men Gud saa til det omvendte Hjerter mere end til Gjeringerne; den gamle Synder havde fundet Naade, — thi
for Gud er ingen Ting umulig.

Søhelten Peder Tordenstjold.

(Slutning.)

Den 27de Juli blev Karlstens Erobring hoitideligholdt ved et Gæstebud paa Orlogsskibet „Saaland“, hvor en Mængde danske og svenske Officerer vare tilstede, blandt dem ogsaa den statskæls Oberst Dankwart. Uagtet han vil lig drak alle de Staalder, der bleve udbragte, og med en høflig-formoiet Mine hørte paa de mange Kanonstød, der forkyndte de Danskes Seier, kunde han dog ikke bevæges til at begibe sig til Danmark eller træde i dansk Tjenesite, skjønt Tordenstjold oftere foreslog ham det i den Formening, at Sverig aldrig vilde tilgive ham hans Mangel paa Mod og Bestemthed. Oberst Dankwart reiste den følgende Dag med de øvrige svenske Officerer til Göteborg; det næste Aar blev han henrettet „for slet fort Soldatskab som Kommandant paa Fæstningen Karlsten.“

Det er et Hovedtræk i Tordenstjolds Karakter, at hverken Held eller Uheld kunde sætte hans utrættelige Iver og Virksomhed. Vi have set ham i Unaade ved Hoffet, bagtalt af sine Fiender, tiltalt af Admiralitetet og ulykkelig i sine driftige Planer, men aldrig slappedes de stærke Driufjedre, der spændte hans Sjæl. Paa den anden Side troede han heller aldrig at have fundet noget Hvilepunkt i en Seier over Fienden: baade Tab og Binding vare ham lige skarpe Sporer til nye Foretagender, og kan man i denne Henseende dable Noget hos ham, da var det vel snarest den overdrevne Tillid til den blinde Lykke, der efter et heldigt Udfald undertiden lod ham glemme tilstrækkeligt at veie sine Kræfter. Saaledes troede han ogsaa nu at have fundet et heldigt Dieblit til at benytte sig af den

Skæk, Karlstens Erobring havde indjaget Fienden, og vendte sine Planer mod Fæstningen Nyhølsborg i det søndre Udlob af Gøtaelven. Erobringen af denne Fæstning frembød imidlertid endnu større Vanskeligheder end Marstrand's, i Betragtning af den ubetydelige Magt, han havde til sin Raadighed, og den Lethed, hvormed det i og for sig stærkt befæstede Nyhølsborg kunde understøttes fra Göteborg; desuden ligger Den Hisingen saaledes, at Fienden, ved at optaste Batterier der, vilde kunne tilføie den danske Flaade stor Skade; men han haabede at kunne bemægtige sig denne Ø, i det Mindste, naar han fik en Forstærkning af Landtropper, der i disse Dage var ham lovet fra Stromstad. Derhos kan man ikke negte, at det vilde have været en stor Fordel for den danske Armee, om den ikke behøvede at opholde sig ved Fæstningerne, naar den, som sandsynligt var, vilde tage sin Marsch gjennem Vestergothland og maaske angribe Göteborg selv.

Den 1ste August havde Tordenstjold trukket sin Magt sammen om Nyhølsborg, og samme Dag begyndte Kanonaden, der levende blev bevareret fra Fæstningen. Ilden fortsattes uafbrudt til Middagstid den 2den August; Tordenstjold havde ladet optaste et Morserbatteri paa en af de smaa Øer, der ligge tæt udenfor Nyhølsborg, og dets Bomber gjorde god Virkning. Men ogsaa de Svenske sigtede rigtigt: Skibene, der laa Fæstningen nærmest, lede betydelig Skade paa Strog og Takelage, en stor Del af Mandskabet blev dræbt eller saaret, Orlogsskibet „Sværdfisken“ og Stykprammen „Frederikshald“ maatte som

Brag føres ud af Slaget. I Løbet af Dagen sloi i Fæstningen et Krudtmagazin i Luften, og da Kommandanten udstaf en hvid Fane, haabede Tordenskjold, at det skulde være et Tegn til, at Fæstningen vilde kapitulere. Han lod derfor Skydningen ophøre og sendte en Officer i en Chaluppe med hvidt Flag til Nyhølsborg; imidlertid laa alle Skibene med Mersseilene løs, og Slagsignalet vaiede fra „Naaland“, ligesom for at give tilkjende, at videre Modstand vilde have et fornyet Angreb tilfølge. Officeren indhændigede Kommandanten et Brev fra Tordenskjold med omtrent de samme Udtryk og Vendinger, der havde havt saa herlig en Virkning paa Oberst Dankwart; men man mærkede snart, at man her havde med en anden Mand at gjøre. Kommandanten vægrede sig ved at modtage flere Breve, og bad Officeren hilse Schoutbynachten, at den hvide Fane var et Tegn til, at han ønskede Undsætning fra Göteborg; men forresten bad han, man vilde have ham undskyldt, hvad Forslag til Overgivelse angik.

Samme Dag ankom et Tilbud fra Strömstad, at Kong Frederik var undervejs for at besøge Marstrands Fæstning, og da Etiketten fordrede, at Tordenskjold selv skulde overlevere Kongen sin Erobring, overgav han samme Aften Kommandoen til Kommandør Hoppe, forlod Flaaden og begav sig til Marstrand. Han erfarede imidlertid snart, at Udsalbet af Nyhølsborgs Bombardering var mislykket. De Svenske havde nemlig opkøst et Batteri paa Den Hisingen, erobret de danske Mørserer paa den lille D udenfor Fæstningen og gjort Artilleristerne til Fanger. Flaaden kunde ikke udholde den voldsomme Ild, der nu fra alle Kanter aabnedes, og maatte trække sig tilbage med et Tab af 40 Døde og 90 Saarede.

Efterretningen om Marstrands og Karlstens Erobring var i Hovedkvarteret ved Strömstad, ligesom i hele Danmark, bleven modtagen med Begeistring, og Kong Frederik glædede sig saameget mere, som han dog nu saa en haandgribelig Nytte af Feltslaget i Sverig, der for Resten paa Grund af den svenske Armees Operationer og de engelske Mellemhandlinger kun gav lidet Haab om et heldigt Udsald. Tordenskjold havde skrevet ham til, „at den Chagrin, han i nogen Tid havde haft, vel vilde blive glemt, naar det behagede Gud at sende ham hid for at bestue saa kapital en Fæstning.“ Og saaledes var det ogsaa virkeligt; da Kongen ankom til Marstrand, viste han paa mange Maader sin Glæde; han udnævnedes Tordenskjold til Viceadmiral, bandt i hans Knaphul sit Brysthillede prydet med Diamanter, og forfremmede ogsaa de Officerer, der stode under hans Kommando; Fester bleve hoitideligholdte og Medailler slagne med Marstrand og den danske Flaade i Perspektiv. Da Kongen spiste i Oberst Dankwarts Hus, skal der have været En, der bragte det mislykkede Angreb paa Nyhølsborg paa Bane med den Bemærkning, at Tabet der ikke havde været ubetydeligt. Kongen lod som han ikke hørte det, hvorimod han htrede ved Synet af et Maleri, der forestillede Fæstningen Karlsten paa den høie Klippe og den danske Flaade paa det nedenforliggende Hav: „Vi maa tilstaa, at Gud har brugt Tordenskjold som et Instrument til at give os denne Fæstning!“ Saaledes havde Tidene forandret sig. Ogsaa blandt Folket udbredte denne Gjærning hans Rygte: i Sverig var Skrækken for ham saa stor, at man endnu mange Aar efter Freden horte Nummerne skræmme de grædende Børn med hans Navn, og i Danmark gif hans Berømmelse som en Sang fra Mund til

Mund; der findes endnu mange Almueviser om Marstrands berømmelige Erobring.

Lordenstjold opholdt sig de følgende Maaneder i Marstrand tildels for at varetage de Forretninger, der i Anledning af Kapitulationsartiklernes Overholdelse vare nødvendige. Han skulde endnu bestandig indeslutte Gøteborg, men Viceadmiral Gabell, der ledede den danske Sømagts Foretagender, havde ikke lyst til at se Lordenstjolds Rygte være ved nye Foretagender i Nordsjøen. Hans Flotille blev derfor bestandig formindsket under Paaskud af, at de fremadskridende Fredsunderhandlinger gjorde videre krigeriske Anstalter og Beføstninger unødvendige. Under 18de August sendtes til Kjøbenhavn Orlogsskibene: „Oldenborg“, „Sværdfisken“ og „Tumleren“, den 8de September maatte Lordenstjold hjemsende Orlogsskibet „Prinds Wilhelm“, en Fregat og en Galease. Og saa fra „Langemaren“ og „Spydstagen“ blev Skibet borttaget, og de bleve med Galeien „Prinds Karl“ og fire Koffardiske beordrede at gaa til Kjøbenhavn; de vare derfor henlagte et Stykke fra Orlogsskibene for med første soielige Bind at afgaa efter deres Bestemmelse. Med sin saaledes formindskede Magt saa Lordenstjold sig ikke istand til fuldstændigt at indesperre Gøteborgs Havn, men maatte lade det nordre Udlob aabent for Fienden. Svenskerne havde omsider lært lidt af Lordenstjolds Kunst at overrumple Fartøier, og i en mørk Nat listede fem svenske Galeier og nogle Chalupper sig igjennem Gøtaelvens ubevogtede Udlob og borttog alle de syv sidstnævnte danske Fartøier, som de i største Hast bragte ind i Gøteborgs Havn. Lordenstjold modtog ikke uden Uergrelse Underretningen herom, som man kan se af hans Svarskrivelse til Kommandør

Goppe, der havde meldt ham dette Uheld. „Med hvad Sensibilitet“, skriver han, „jeg i Morges modtog de sjønne Nouvelles, er Gud alene bekendt, men gjort Ting staar ikke til at ændre.“ Sagnet fortæller, at han ofte med en dyr Ed skal have lovet, at han, inden han slap Sverig skulde gjengielde Fienden det Puds, der var ham spillet, og i en Skrivelse til Admiralitetet omtaler han denne Sag saaledes: „Jeg skal hevne det, skulde jeg end derved werde massacreret; endin, de skal dyrt betale det!“ Han skal endog have skrevet et Brev til Guvernøren i Gøteborg og fordret sine Skibe udleverede, med den Forsikring, „at han ellers selv paa en eclatant Maade skulde afhente dem.“

Man ved, at Lordenstjold var Mand for at holde sit Ord. Men til at udføre sit Forehavende behøvede han flere Chalupper, end han fra sine egne Fartøier kunde bringe tilveie. Admiral Jülichær var med „Den hvide Orn“ kommen til Marstrand for med sine mekaniske Kundskaber at lede Arbeidet ved at optage de Fartøier, der vare sunkne i Havnen. Han havde netop en saadan Chaluppe, som Lordenstjold brugte, men denne vilde nødig forud meddele ham sin Plan, som den gamle, forsigtige Mand maasse havde fraraadet. Han for derfor en Dag ombord paa „Den hvide Orn“, talte et Par Timer med Jülichær uden at lade ham mærke, hvad han havde for, og da han gif fra borde, overtalte han en af Voitanterne til, uden Admiralsens Vidende, at indfinde sig med det beovægnede Fartoi til en bestemt Tid og paa et bestemt Sted.

Lordenstjold havde særdeles Tillid til sin Flagkaptein Ole Budde, da han oftere havde seet Prover paa hans Mod og Bestemthed. Denne Mand udvalgte han til at anføre de Chalupper, der skulde

udføre Hovedrollen ved Angrebet, og det gjaldt om intet Mindre end at overrumple de Fartøier, der laa i Havnen ved Gammelelsborg. Det var en September-Aften, at Budde, efter Tordenstjolds Befaling forsøgte paa med sine Chalupper at liste sig forbi Njelsborg, men da han bemærkede fem svenske Galeier, der holdt Vagt lige i Udlobet af Nordreelven, troede han at burde oppebie nærmere Ordre, og skjulte derfor sine Fartøier bag en lille *N.* Tordenstjold ankom om Natten med to Galeier og befalede Budde, at han kun trostigt skulde seile videre, selv vilde han en Stund blive liggende med sine Galeier for at opholde de svenske Fartøier, hvis de skulde mærke Uraad, og til større Sikkerhed sendte han Bud til Marsstrand efter endnu en Galci.

Ved Midnatstid landede Budde ubemærket ved Gammelelsborg. Det var Maanens sidste Kvarter; den stod just op og udbredte dette skuffende Lys, der endnu mere end et fuldkomment Mørke begunstiger et Foretagende af denne Natur. Strax ved Strandsbredden bleve Eventyrerne raabte an af en Patrouille; Budde svarede den Noget paa Svensk, og hermed var man tilfreds; det kunde ikke falde Svenskerne ind, at der var Fiender lige under Havnebatteriernes Kanoner. Imidlertid gav dog denne Forstyrrelse Budde Anledning til at tage endnu en Forsigtighedsregel. De til Angrebet beordrede Soldater vare af et sjællandsk Regiment, der havde blaat Underfor under Munderingen; Soldaterne sit derfor Befaling til at vende Kjolerne, og i denne Dragt, der i den uvisse Belysning nogenlunde kunde ligne de svenske blaa Mondurer, forte Landkaptajn Kleve dem videre, medens Budde med en lille Styrke blev tilbage for at bemægtige sig Havnebatterierne og fornagle Kanonerne.

Da Kaptajn Kleve med sit Mandstab

nærmede sig det svenske Vagthus, blev han anraabt af en Eskildvagt, som han svarede paa Svensk, at de vare gode Venner, der kom fra de svenske Galeier paa Gotaelven og forte en Del danske Fanger med sig, som de skulde bringe til Goteborg, men da det var saa koldt, ønskede han først at forfriske sig og sit Mandstab lidt i Vagthuset, og bad derfor Eskildvagten at vise Veien derhen. Den godtroende Karl førte da det danske Korps lige til Vagthuset, som i al Stillehed blev omringet. Kaptajn Kleve traadte med en spændt Pistol i Haanden frem i Døren til Vagstuen og spurgte det svenske Mandstab, der bestod af tolv Muffeterer og lige saa mange Artillerister, „om de vilde have Kvarter.“ Af Forbauselse gavede de intet Svar; kun den kommanderende Fændrik, vaagnede op af sin Sovn, raabte: „Hvad, Kvarter!“ og vilde trække sin Kaarde, men Kleve skjød ham ihjel paa Stedet. I samme Diebluk affyrede de danske Soldater deres Geværer gennem Vinduene, hvorpaa hele Mandstabet overgav sig. Kleve forte sine Fanger til Stranden og lod dem bringe i Chalupperne; Fiendens Kanoner vare allerede fornaglede, og Matroserne ifærd med at udvarpe de fiendelige Fartøier af Havnen. Da Geværvalven allerede havde vaakt Alarm i Goteborg, ansaa Budde det ikke længer nødvendigt at gaa saa stille tilbærks, men lod Matroserne lystigt synge deres Opsang under Arbeidet.

Kommandanten paa Njelsborg begyndte imidlertid at blive urolig over den natlige Larm, der lod over fra Havnen og sendte en Baad ud for at erfare Grunden. Fartøiet mødte Tordenstjold, der i sin Chaluppe selv var paa Veien til Gammelelsborg. Paa Anraabet: „Hvem der?“ svarede han: „Tordenstjold!“ og bad at hilse Kommandan-

ten, at han var der for at lære ham at vaage.

Ved Gammellelsborg laa de to erobrede Bramme „Langemaren“ og „Sphystagen“, og desuden en Fregat, en Galease, et Krudtskib og en Bombardegaliot. Den største Vanskelighed ved at faa disse Fartøier udvarvede, bestod deri, at Indlobet var sperret ved svære Orlogsskibe, der vare senkede lige udenfor Havnen. Vel ankom snart Soldater fra Gøteborg, men da Batteriernes Kanoner vare fornagtede, kunde de ikke udrette Mere end de andre ørkesløse Tilskuere, der fyldte Havnepladsen. Galeien „Frinds Karl“ blev lykkelig bragt ud og passerede for fulde Seil Fæstningen Njehlsborg, der kanonerede stærkt efter den, dog uden at gjøre den Skade. Brammene „Langemaren“ og „Sphystagen“ vare bleve berøvede deres Seil, saa at det ikke var muligt at faa dem med; heller ikke vilde de fange Ild, uagtet man flere Gange forsøgte paa at stifte dem ibrand. De øvrige tagne Fartøier ragede under Udvarpningen paa Grund over de sunkne Orlogsskibe. Tordenstjold var derfor nødt til at lade sætte Ild paa dem; inden ti Minuter stode de i Brand og oplyste med deres Røddelæggesværket i Havnen og en lang Strækning af Kysten med dens Huse, Batterier og talrige Grupper af Mennecker. Efterhaanden fløi Skibene i Luften og kastede det brændende Tømmer og Taffelage rundt om i en vid Strækning, men Explosionerne gif saa heftigt, at ikke en Mand blev beskadiget.

Kun Levningerne af Fartøierne flød som uhyre rygende Brande paa Havet, da Tordenstjold lod sine Chalupper trække sig tilbage; de holdt sig saa nær til den søndre Kyst af Landet som muligt, og undgik saaledes nogenlunde Ilden fra Njehlsborg, hvis Kommandant ved en

uafbrudt Kanonade nu vilde vise Tordenstjold, at han tilgavns var vaagen. Galeierne og de øvrige Fartøier gif til Ankers tæt udenfor Den Hisingen for at udhvile Folkene, men Tordenstjold fortsatte i sin Chaluppe sin Seilads til Marstrand. De fem svenske Galeier, der havde holdt en saa uheldig Nattevagt, vilde nu søge at gjøre godt igjen, hvad de havde forsomt, og roede lige ind paa Tordenstjolds Fartøi, saasnart de fik Die paa det, men han, der var stolt af Seiren og glad over dog endnu engang at have forlystet sig paa sin Maade i en fiendtlig Havn, holdt lige op imod dem med det danske Orlogsslag vaierende fra Chaluppen. Han nærmede sig dem paa et halvt Kanonstuds Distance ligesom for ret at besæ dem; Galeiernes Kugler slog i Vandet rundt om ham; en gif tværs igjennem Chaluppen og en anden tog fire Karer bort hvorpaa Tordenstjold dreiede af, stoppede Grundstuddet med Folkenes Troier og kom om Morgenen i god Behold til Marstrand. Her havde man hele Natten hørt en heftig Kanonade fra Gøteborgskanten og de frygtelige Røddel af Explosionerne, men var endnu i Uvisshed om, hvad der egentlig havde været paafærde; man vidste vel, at Tordenstjold om Aftenen var lobet ud med en Del Fartøier, men ikke i hvilken Hensigt, og endnu mindre med hvilket Held.

Det var just en Søndag, og alle Folk vare i Kirken; derhen begav Tordenstjold sig ogsaa og satte sig i Kirkestolen hos Admiral Jüdicær. Menigheden kom i en urolig og nysgjerrig Bevægelse og søgte at læse i hans Miner Udsagnet af Nattens Tildragelser; Jüdicær spurgte ham, hvorledes det var gaaet; Tordenstjold satte et bekymret Ansigt op og trak paa Skulderen. Men saasnart Gudstjenesten var endt, forte han Jüdicær op paa Fæstningens Volde,

hvorfra han viste ham sine tre Galeier, der med den erobrede svenske vare ifærd med Opseilingen fra deres Ankerplads. De bleve forfulgte af fem fiendtlige Galeier, der kom saa nær, at Fæstningen viste dem tilbage med en ferogtredivepundig Kugle; — det var Resten af den svenske Sømagt i Kattegattet og Nordsoen.

Budskabet om denne Seir bragte Tordenskjold selv til Kjøbenhavn, hvorhen han antom i Oktober Maaned. Det var den sidste Seiersfesterretning, han skulde bringe; thi Fredsunderhandlingerne mellem Danmark og Sverig vare allerede i fuld Gang under Englands og Frankrigs Mægling, og den følgende Maaned blev Stilstanden bekendtgjort, der i Juli 1720 endtes ved Freden til Frederiksborg. Danmarks Fordringer paa at beholde Marstrand og Vestergothland kunde ikke drives igjennem; thi de mæglende Magter, England og Frankrig, frygtede for at overlade begge Drefundets Ryster til Danmark og saaledes gjøre den danske Konge til Eneherre over Drefundstolten. Men Sverig maatte, foruden at betale en betydelig Pengeerstatning, opgive den Toldfrihed i Drefund, som det i 75 Aar havde benyttet til at skade Danmarks Toldindtægter, og maatte overlade Hertugen af Gottorp til hans Skjebne. Frederik den 4de inddrog saaledes den hertugelige Del af Slesvig under den danske Krone, og Frankrig og England gik i Borgen for Danmarks bestandige Besiddelse af Slesvig.

Endnu under Stilstanden havde Tordenskjold foretaget en Reise til Norge for at ordne nogle Pengesager for Kongen. Tilbageveien til Kjøbenhavn lagde han over Sverig, og da hans Ankomst rygtedes til Gøteborg, stilledes en stor Mængde Mennesker ud af Byen for engang nærved og uden Fare at kunne

se den Mand, der saalænge havde været deres Stræt og den frygtede Helt i Malmuens Viser. Da Folkestimmen trængte sig sammen paa en Bro, som man havde valgt til Hovedstueplads, gik den istrykker; mange Mennesker styrtede i Vandet, og nogle druknede. Det var Tordenskjolds sidste Besøg paa svensk Grund.

Det maa være en trykkende Fornemelse for en Mand, naar han paa en Gang skal aflægge sine gamle Vaner og Tilboieligheder og antage nye, naar han skal indskrænke sin vante Arbejdsfreds og gaa over fra utrættelig Virksomhed til en Tilstand, der i Sammenligning med den foregaaende maa synes at være arkesløs. Skjønt Tordenskjolds rummelige Bolig ved Kanalen paa Christianshavn idelig var søgt af Venner og Beundrere, skjønt han red til Rings paa den kongelige Ridebane, holdt Gjæstebud hjemme og foran sit Hus havde plantet Kanoner, der valkert lod sig høre til Staaerne: maatte snart hans nuværende Levemaade forekomme ham mat og ensformig, naar han sammenlignede den med den frie Udsigt over Nordsoen fra „Kaalands“ Skandse og med de lystige Eventyr, han i Kongens og Landets Tjeneste havde bestaaet. Og hans Forhold i Kjøbenhavn vare heller ikke i Et og Alt behagelige. Hans Velynder General-Admiral Gildenlew var død den 8de December 1719, og Admiral Sehested, en af de saa Medlemmer af Admiralitetet, der endnu var Tordenskjolds Ven, var gaaet som Landdrost til Oldenborg. Han maatte da snart mærke, at han var tilovers i Admiralitetet, og at man stræbte at bibringe Kong Frederik den Menning om ham, at han i Fredstider ikke var brugelig til Noget; hvor han vendte sig, var vistnok Meget ham indeen, og paa

saadanne smaalige Drillerier og Bagtelser, som han i Krigen havde gjendrevet ved raff Virksomhed, havde han nu ikke længer noget overbevisende Svar. Og saaledes var det dels Følelsen af Mangel paa tilstrækkelig Besejttelse, dels Fornemmelsen af, at Kjøbenhavn efter Freden var blevet ham ligesom en fremmed Stad, der i hans livlige Sjæl maatte vække længselen efter en Forandring. Allerede under Stilstanden havde han forgjeves anmodet Kongen om Drot til at reise, men da Freden i Juli 1720 var sluttet, havde Kongen ikke længer nogen antagelig Grund til at negte ham Tilladelsen, skjønt det var ugjerne og ligesom under Forudsølelse af hans Skjebne, at han skiltes fra ham. Tordenstjolds Rejseplan var, først at besøge de berømteste Steder i Tydskland, og han ventede i Dresden at træffe sin gamle Behnder Baron Lovendal, der havde lagt Grunden til hans Lykke, og hvem han endnu bestandigt mindedes med Venstabs og Taknemmelighed. Dernæst vilde han besøge England, hvor vel det egentlige Maal for hans Reise var, thi dels besad England, dengang som nu, saa Meget, som tiltrækker Somanden; dels vil man vide, at Tordenstjold for en ung engelsk Dame skal have følt en særegen Interesse, som den engelske Ministers Beskrivelse skal have opvakt.

Efter et Besøg hos sin Broder, Schoutbynacht Wessel paa Ravnholt i Sjælland, reiste Tordenstjold over Fyen til Als, hvor han besøgte Hertugen af Augustenborg, med hvem han under Krigen havde sluttet et nøiere Besejttelse, og her forblev han i nogle Dage for at fornoie sig med Jagten. Det gaar gjerne saa, at enhver berømt Mand's Endeligt skal være forudbetydet ham; Sagnet vil, at Naturen aabner sine hemmelige Løskamre og tillader Anden at overstride

de sædvanlige Grændser for den menneskelige Viden, naar det Tidspunkt nærmer sig, da den skal løses fra de jordiske Baand for stedse. Ogsaa om Tordenstjold fortæller man en sliq Tildragelse. Paa Slottet Augustenborg skal han have haft en Drøm om en Kamp med en giftig Slange, der omsider snoede sig om ham og stak ham under den høire Arm, saa han for op af Sønnen med et Angststrig. Tordenstjold selv var af den Formening, at Drømmen havde forudsiget ham et eller andet ulykkeligt Tilfælde paa hans Reise; ogsaa Hertugen raadede ham i denne Anledning fra at reise videre, men da den næste Dag paa Jagten Hesten styrte under ham og laa død paa Stedet, medens Rytteren slap uskadt fra det voldsomme Fald, troede han, at nu i ethvert Tilfælde Drømmen var opfyldt, og fortsatte sin Rei, fri og munter som sædvanligt, ligesom det ogsaa havde været behnderligt, om Nordseens Helt af et Drømmebillede skulde være bleven vist tilbage fra sin Reise.

Dmtrent ved samme Tid ankom til Hamborg en ung dansk Mand ved Navn Lehn, der efter at have studeret ved Universitetet i Kjøbenhavn var i Begreb med at gjøre Turen igjennem Europa, og denne unge Mand blev usfrivillig den nærmeste Anledning til at hidføre Tordenstjolds sørgelige Skjebne, Noget, der skal have virket saa stærkt paa Lehn's bløde og elstværdisge Gemyt, at Sagnet endnu viser et Taarnkammer paa Berritzgaard i Laaland, hvor han i senere Dage ofte skal have indesluttet sig ensom med sine melankolske Tanker. Under sit Ophold i Hamborg fik han Lykt til at se en vidunderlig sydhovedet Slange, som en vis Oberst Stahl havde i Forvaring, og efter i denne Henseende at have tilfredsstillet sin Videbegjerlighed, blev han af bemeldte Oberst Stahl ført til Spillebordet. Slan-

gen med de syv Hoveder var et snildt udført Bedrageri, idet Bedkommende havde overtrukket syv Væselhoveder med Slangehuder, og i sin daværende Tiers Hænder brugtes Vidunderet vel fornemmelig som et Skildt, der skulde lokke uerfarne unge Menneſker til Hazardbordet, hvor det er sandsynligt, at en Mand, der kunde give sig af med et Bedrageri af den omtalte Art, vel har høvt ſaa Betænkeligheder ved at anvende Kunſtgreb, for i Spillet at holde faſt paa den uſtadige Lykke. Ved denne Leilighed ſkal Lehñ have tabt en betydelig Sum Penge til Etahl, og det er rimeligt, at dette Bedrageri mod en fremmed Reifende af god Familie har givet Anledning til en Del Dmtale. Hvad enten nu Tordenskjold har ſtaaet i nærmere Bekjendtkab med Lehñ eller ikke, ſaa kan man let begribe, at han er bleven opbragt paa ſin Landsmands Vegne, og at han med ſit aabne Gemt, der var en afgjort Hader af al Lumskhed, og med ſin Interesſe for Alt, hvad der var Danſk, har foreſat ſig at gribe den forſte Leilighed til at give ſin Harme Luſt.

Han ankom nogle Dage efter til Hannover og traf den forſte Dag et talrigt Selskab hos en General Belau, hvor ogsaa Oberſt Etahl indſandt ſig; thi han var beſlægtet med de forſte tydiſke og ſveñſke Familier, og i den Tid var i Almindelighed det blotte Adelskab en tilſtrækkelig Adkomſt til Adgang i alle Selskaber. Talen faldt paa nogle falſke Spillere, der i diſſe Dage vare blevene arreſterede for Bedrageri. Tordenskjold roſte meget denne Foranſtaltning, idet han lagde til, at det var onſteligt, at alle falſke Spillere paa ſamme Maade bleve afſtraffede. Derſom diſſe Ord vare blevene ſagte loſeligt hen med den lige-

gyldige Mine, hvormed Selskabskonverſation pleier at føres, var der maaffe Tingen, der havde lagt nogen videre Betydning i dem; men Tordenskjold taledede høit og heftigt; hans Pande rynkede ſig, og hans Overlæbe dirrede stærkt, ſom var ſædvanligt hos ham, naar han blev vred. Da Oberſt Etahl, uagtet Selskabets Opmærksomhed blev naft, vedligeholdt ſin uroffelig rolige Mine, henvendte Tordenskjold ſig umiddelbart til Gjenſtanden for ſin Harme med det Spørgſmaal, „om han aldrig havde hørt tale om en Slange med ſyv kronede Hoveder, ſom viſſe Perſoner i Hamborg brugte til at lokke curioſe Lihavere til Spillebordet.“ Derpaa vendte han ſig til de Omſtaaende og fortalte, „at En af hans Bekjendte i diſſe Dage var bleven ſtjændigt trukket op af diſſe Filou's, ſom han undrede ſig over at Magiſtraten i Hamborg ikke for længe ſiden havde jaget paa Porten med Stokkepyngl.“ Oberſt Etahl fandt det fornødent at ſvare, „at Hiſtorien om Slangen var ham vel bekjendt, ſiden han ſelv eiede den, men af Filouteri vidſte han Intet at ſige, hvorfor han maatte bede Admiralen explicere ſig nøiere.“ Tordenskjold bad ham tage Ordene i hvad Betydning han vilde, og da Etahl ſagde, „at det var en Skurk, der taledede ſaadanne Ord,“ loſtede Tordenskjold ſin Stof imod ham. Etahl trak ſig baglænds ud af Døren, Tordenskjold fulgte ham ned i Gaarden, hvor Etahl vtrede, at han havde talt ſom en gemen Matroſ. Iſtedetfor Svar ſlog Tordenskjold ham Kaarden af Haanden, hvormed han forſøgte at forſvare ſig, bankede ham dygtig igiennem med Stokken, brød hans Kaarde iſtykker og kaſtede den over et Plankværk ud paa Gaden. Ganſte beſudlet med Blod og Skarn maatte Etahl gaa tilfads hjem, da de

Portechajsebærere, til hvem han henvendte sig, ikke vilde tage imod ham i denne Tilstand.

Den næste Morgen tidlig indfandt sig to Personer hos Tordenskjold; det var Stahls „Venner“, der fordrede Satisfaction for den Tort, der var Obersten vederfaret, og bad Admiralen bestemme Tid og Sted til det fiendtlige Møde. Men Stahl var en Person som Tordenskjold ikke troede at burde bære med en Satisfaction og han lod derfor svare, at „han ikke kjendte Oberst Stahl, langt mindre vidste, om han var Oberst eller Major; han agtede idag at reise til Berlin, hvor det stod Enhver frit at søge ham; ellers kunde Hr. Stahl søge sin Opreisning der, hvor han var falden.“

Følge en indstændig Indbydelse fra Kammerpræsidenten Baron Gortz, som Tordenskjold af Høflighed ikke vilde afslaa, opsatte han sin Reise og spiste til Middag der. Et talrigt Selskab var tilstede, og over Bordet faldt Talen paa Gaarsdagens Tildragelse. Tordenskjold fortalte, at Stahl havde ladet ham udfordre, men at han ikke ansaa sig forpligtet til at give ham den Satisfaction, han forlangte. En Del af Selskabet var imidlertid af en anden Mening og blandt dem Oberst Münnichhausen. Han forestillede Tordenskjold, at det var uædelt at behandle en Mand saaledes, som han havde behandlet Oberst Stahl, og dernæst negte ham den eneste Opreisning, hvorved han kunde reparere sin Ære. Denne Formening, til hvilken den største Del af Selskabet efterhaanden gik over, bestemte endelig Tordenskjold til ikke længer at vægre sig ved, hvad man forlangte af ham, og da han som den Udfordrede havde Ret til at vælge Vaaben, fordrede han Pistoler. Men atter mente Oberst Münnichhausen, at det her ikke var en Sag paa Liv og Død,

men kun om en Proforma-Fægtning at gjøre, hvori Parterne blot skulde vexe nogle Udfald og Parader, for at Oberst Stahl i sine Kameraters Dine ikke skulde være vanæret; til dette Brug syntes ham Kaarden hensigtsmæssigere. Og saa paa denne Anmodning gik Tordenskjold ind og gav i en uheldig Stund Afkald paa Brugten af sit Yndlingsvaaben, en Udelmodighed, som Stahl sandsynligvis maatte takke for sit Liv; thi det var kjendt nok, at Tordenskjold i en betydelig Afstand med en Pistolkugle kunde gjennebore Æsset paa et Kort. Tiden blev da bestemt til den næste Dag; Stahl erholdt den nødvendige Underretning, og Münnichhausen tilbød sig selv som Tordenskjolds Sekundant.

Det er ikke klart, hvad der har berøvet Münnichhausen til at spille den Rolle, han i denne Sag overtog, enten han stod i nøiere Forbindelse med Stahl, end han vilde være kjendt, eller om han onskede den borgerlig fødte, massive Somand en blodig Tilrettevisning for hans Anstød mod den adelige Cirkels Regel og Tone, og i saa Fald gjenfinde vi her en Virkning fra den samme Kant, hvorfra Binden havde blæst Tordenskjold imod gjenem hans hele Liv. Og paa den anden Side er det værdt at lægge Mærke til, hvorledes Tordenskjold, rimeligvis af en overdreven Gresfølelse, lod sig aldeles lede af denne Mand og syntes i et uheldigt Dieblif at have manglet sin sædvanlige Bestemtthed, da han gav sit Liv, Guds og Fædrelandets Eiendom, saa godt som værgeløst i sin Fiendes Haand.

Den 12te Nov. 1720 Kl. 5 om Morgenen indfandt Münnichhausen sig efter Afstale og spurgte Kammertjeneren, om hans Herre var staaet op. Tordenskjold horte ham fra Sengen og bad ham vente et Dieblif. Derpaa stod han op og læste med Andagt sin Morgenbøn, som han

pleiede. Münnichhausen fortalte, at Stahl om Natten var reist bort, rimeligvis, lagde han til, af Frygt for Duellen. Smidlertid mente han, at Admiralen gjorde vel i ikke at udeblive fra Mødet, for at holde sit Løfte. Medens Tordenstjold forlod Børelset for at klæde sig paa, forsøgte hans tro Kammertjener Kold at overtale Oberst Münnichhausen til at foranledige Valget af et andet Baaben, „da Tordenstjold ikke havde den Patience at kunne forsvare sig med Kaarden,“ men Münnichhausen afviste ham med de Ord, at der slet Intet blev af den hele Sag paa Grund af Stahls Flugt. Endnu da Tordenstjold var isærd med at stige i Postvognen, vilde Kold paa-tvinge ham sine Rejsepistoler, men han vilde ikke modtage dem, og Münnichhausen bemærkede igjen: „Det gjøres aldrig fornødent; thi det kommer ikke dertil.“ Tordenstjold og Kammertjeneren satte sig i en luftet Vogn, Münnichhausen besteg en Hest og red forud; de reiste over de hannoverske Grændser og et Stykke Veind i det Hildesheimske; rimeligvis var det for ikke at fornærme Kong Georg af England, i hvis Stater Tordenstjold agtede sig videre frem, at han havde valgt Stedet udenfor hans Grændser.

Da de nærmede sig det bestemte Sted, red Münnichhausen tilbage mod Vognen og raabte, at Stahl allerede var paa Pladsen: Tordenstjold steg ud, talte lidt affides med sin Sekundant og forlangte derpaa, at hans Kammertjener skulde levere Münnichhausen sin Kaarde. Kold vilde overtale sin Herre til selv at bruge den, da den var god til Forsvar, hans egen derimod en lille Galanterikaarde, der ikke kunde bruges til at slaes med, men Münnichhausen paaastod, at den vilde blive for svær, og forte Tordenstjold ud paa en lille grøn Plet, der var den bestemte Kampplads. Begge

Duellanterne hilsede paa hinanden og trak deres Kaarder, men endnu var Kold ikke at bevæge til at forlade sin Herre, saa at Sekundanterne med Magt maatte trække ham tilbage, for at holde Pladsen fri for de Fægtende.

Da Duellanterne lagde Kaarderne an imod hinanden, maa det ikke have været vanskeligt for Tilskuerne at forudsæ Kampens Udfald. Tordenstjold robede tydeligt, uagtet hans mustelstærke Figur, ved sin løse og ukunstmæssige Holdning, at han var uindviet i Fægtekunstens Hemmeligheder; hans Blod begyndte at komme i Bevægelse, og den bekjendte Rynke i Panden og Trækken med Overlæben viste, at han tænkte paa at afgjøre Kampen ved et af de hurtige Udfald, der ere saa forførelse, men til-lige saa farlige for den usøvede Fægter; hans lille boielige Baaben syntes neppe at kunne bære en eneste Parade. Paa den anden Side stod Stahl, stiv og kold, i en fuldkommen dækket Stilling bag sin lange svenske Stikkaarde; hans Nie fulgte skarpt og roligt Modstanderens mindste Bevægelse, lige rede at gribe Diebliffet til Forsvar og Angreb. Det første Udfald parerede Tordenstjold lykkeligt af, men i at besvare Angrebet var han for hastig og blottede sig; Stahl riposterede med et Kvartstød, der gik ind i hans Modstanders Bryst under den høire Arm, hvorpaa han trak Kaarden tilbage i en Terts. Endnu i nogle Minuter stod Tordenstjold i en opreist Stilling og kaldte paa sin Kammertjener, men først da Stahl i strakt Carriere for hen ad Landeveien, kunde Kold slippe løs fra Münnichhausens og de andre Sekundanters Hænder; han løb til og modtog sin døende Herre i sine Arme. Tordenstjolds sidste Ord vare: „Herre Jesus, vær min Sjæl naadig!“

Saaledes døde Tordenstjold, den 12te

November 1720 ni og tyde Aar gammel, i sin Alders fuldeste Flor. Efterretningen om hans Død blev modtagen med stor Bedrøvelse, ei alene af Kongen og alle dem, der havde kjendt og elsket den djærve og ærlige Helt, men ogsaa af hele Folket. Tordenstjold var ved sine Heltegjerninger bleven Folkets Mand; hans Navn staar endnu kraftigt og levende i Folkets Erindringer og lyder i dets Sange, og i denne Henseende er det at bemærke, at han, som det ofte pleier at ske med udmærkede Mænd, blev borttaget fra Livet netop paa den Tid, da hans Billede

i sin fulde ungdommelige Kraft og Friskhed maatte gaa over til Efterverdenen. To Aar efter hans Død blev hans balsamerede Lig ført til Kjøbenhavn, hvor det har hvilet i Hvalvingerne under Holmens Kirke, indtil Kong Frederik den Sjette i Aaret 1819 lod det nedlægge i en Marmorriste og med et hæderligt Gresminde bisætte i Kirkens Kapel. Da det blev bekjendt, at hans Riste i denne Anledning skulde lukkes, strømmede en Mængde Mennesker til for dog endnu engang at se Levningerne af Nationens Helt.

◆ ◆ ◆

Dr. Petri Halladii Evangeliske Rimstok.

(Efter „Tusend = Bogen“.)

Mel: Fra Himmelen høyt komme vi nu her, etc.

Første Søndag i Advent, Matth. 21.

Christus ind til Jerusalem red,
Og alle til Trost og Salighed.

2. Advents Søndag, Luc. 21.

Tegn sættes frem for Dommestad,
At hver skal vel betænke sin Sag.

3. Advents Søndag, Matth. 11.

I Fængsel spurgte Sanct Hans Baptist,
Om Christus var Messias vist.

4. Advents Søndag, Joh. 1.

Johannes bekiendte Christum fri,
Giøre det samme skulle og vi.

Suledag, Luc. 2.

Til Verden fødtes Guds eenbaarne Søn,
At frelse aff Synd all Mennissens Rion.

Anden Suledag, Matth. 23.

Jerusalem, Jerusalem,
Du dræber Profheter og steener dem.

Tredie Juledag, Joh. 21.

Hør du Peder, hvad jeg siger dig,
Gjør du dig rede at følge mig.

Søndagen efter Juel, Luc. 2.

Dine Forældre forundrede sig,
O Christe paa det mand sagde om dig.

Nyt Aars Dag, Luc. 2.

JEsus som er baade Gud og Mand,
Paa Ottende Dag omstjærts hand.

Epiphania, Matth. 2.

De Vise leddis aff Stiernene klar,
Did hen som BARNET fødder var.

1. Søndag efter Epiphania, Luc. 2.

Der JEsus gic paa tolfte Aar,
Aff Forældre forglemte hand var.

2. Søndag efter Epiphania, Joh. 2.

JEsus omvender Vand til Vin,
Giver Eccestab en Trost vel fin.

3. Søndag efter Epiphania, Matth. 8.

Den Spedalkke rensis, Troen det gjør,
Dg Centurionis Evend bliver før.

4. Søndag efter Epiphania, Matth. 8.

JEsus udi et Skib traadde ind,
Discipler reddis for Storm og Bind.

5. Søndag efter Epiphania, Matth. 13.

At saa sit Korn gic ud en Mand,
Hans Uben saede der Klint iblant.

Den Søndag Septuag., Matth. 20.

De i Vingarden arbejde gaa,
Allesammen lige Lon monne faa.

Marie Renfelses Dag, Luc. 2.

Kyndilmisse Dag Maria gic,
I Kirken efter Jødiske Skid.

Den Søndag Serag., Luc. 8.

Alleene lykvis den Fierde Sed,
Os givis en Advarsel der ved.

Fastelafns Søndag, Matth. 3.

JEsus Guds Søn sig dobe lod,
Udaff Sanct Hans i Jordans Flod.

Første Søndag i Faste, Matth. 4.

JEsus overvandt sin Fristermand,
Og alle der med troster hand.

2. Søndag i Faste, Matth. 15.

Den Cananæiske Qvindis Tro,
Giorde hende salig og Daatter fro.

3. Søndag i Faste, Luc. 11.

Der den stumme Dievel uddreven var,
Fick JEsus Spee og Spot derved.

Midtfaste Søndag, Joh. 6.

Fem tusind Mand med fem Bingbrød,
JEsus spiset, som hielper i Nød.

Den Søndag efter Midtfaste, Joh. 8.

Hoo Guds Ord hør, aff Gud er hand,
Død hvoercken see, eller smage kand.

Mariae Bebudelsis Dag, Luc. 1.

Jomfru Maria foruden Mand,
Undfick JEsu aff den Hellig Mand.

Palme Søndag, Matth. 21.

JEsus rider Asenen saa fattig,
Sit Folk til Tre hdmgyelig.

Skjertorsdag, Matth. 26.

Med Brød og Vin sit Legem og Blod,
Skienkte os for hand sig pine lod.

Langfredag, Matth. 17.

Langfredag dode Guds eeniste Søn,
Paa Kaarffens Gallie for Menniskens Rion.

Paastedag, Matth. 28.

Bed din Opstandelse JEsu Christ,
Overvandt du Synd og Døden vist.

Anden Paastedag, Luc. 24.

Til Emaus ginge Discipler to,
JEsus deres Hjertes paa Beyen slo.

Tredie Paastedag, Luc. 24.

Christus hød Fred og lod sig see,
Sine Hænder og Fødder lod hand betee.

1. Søndag efter Paaste, Joh. 20.

Fred være med eder giff der paa act,
At løse og binde giver hand dem Mact.

2. Søndag efter Paaste, Joh. 10.

En god Hyrde Iesus er og var,
Der hand sit Riff gaff for sine Faar.

3. Søndag efter Paaste, Joh. 16.

De Christne sørg en liden Tid,
Men Verden glædis til Sorg og Dvid.

4. Søndag efter Paaste, Joh. 16.

Den Hellig Mand dømmet Verden usrom,
For Synd, Reiserdighed og Dom.

5. Søndag efter Paaste, Joh. 16.

Hvad I bede, Iesus siger saa,
Udi mit Riff, det skal I saa.

Christi Himmelfarø Dag, Marc. 16.

Til Himmels foer Iesus Gud og Mand,
Sidder hos din Faders høyre Haand.

6. Søndag efter Paaste, Joh. 19.

Hvo de Christne kand sætte i Band,
Gud Tienist at giøre saa tænder hand.

Pinøedag, Joh. 14.

Den Hellig Mand af Faderen og Son,
Udsend, vil lære Mennistens Rion.

Anden Pinøedag, Joh. 3.

Saa elstte Gud Verden at hand hend' gaff,
Sin eenbaarne Son under Dødsens Stræff.

Tredie Pinøedag, Joh. 10.

Christus er Dorren sine Faar til Trøst,
Som følger ham efter og høre hans Røst.

Trinitaris Søndag, Joh. 3.

Aff Vand og Mand atter fødis hand maa,
Som ind i Himmeriges Rige vil gaa.

1. Søndag efter Trinitatis, Luc. 16.
Den rige Mand ligger i Helvedis Glød:
Men Lazarus lever, og er ikke død.

2. Søndag efter Trinit., Luc. 14.
Hvo sig aarsager Dvind eller Mand,
Til Nædvære hand en komme fand.

3. Søndag efter Trinit., Luc. 15.
Naar som en Synder ombvender sig,
Da glædis alle Engle i Himmerig.

4. Søndag efter Trinit., Luc. 6.
At domme din Næste er intet vært,
Naar Biæld i dit Øye sidder tvært.

S. Hans Dag, Luc. 1.
Elisabeth fødte S. Hans Baptist,
Zacharias sang om Jesu Christ.

5. Sønd. efter Trinit., Luc. 5.
Lær os Sanct Peder dette Bud,
Før du arbejder at falde paa Gud.

6. Sønd. efter Trinit., Matth. 5.
Guds Bud skulde holdis aff Hjertens Grund,
Og ikke alleene med Haand og Mund.

Mariae Besøgelis Dag, Luc. 1.
Maria gik sig mød' og træt,
Hen til sin Frenckle Elisabeth.

7. Sønd. efter Trinit., Marc. 8.
Jesús spiset Fire tusind Mænd,
Med sin Brød nock til hver og een.

8. Sønd. efter Trinit., Matth. 7.
Drage Ulve end Faare Klæder paa,
Mand dem aff Fructen dog kiende maa.

9. Sønd. efter Trinit., Luc. 16.
Benner gjør sig den utro Svend,
Lær det aff ham hver from Christen.

10. Sønd. efter Trinit., Luc. 19.
Christus græd, og som en sand Gud,
Dreff Nager Karl, aff Templen ud.

11. Søndag efter Trinitatis, Luc. 18.
Pharisæeren holt sig selff from,
Retfærdig bleff Tolderen ved Christum.
12. Sønd. efter Trinit., Marc. 7.
Et Menniske armt, døff og stum,
Bleff helbred ved vor Herre Jesum.
13. Sønd. efter Trinit., Luc. 10.
Samaritanen tog til sig,
Den singe, tag du din Næste til dig.
14. Sønd. efter Trinit., Luc. 17.
Christus renset Spedalske ti,
Men utacknemmelig vare de ni.
15. Sønd. efter Trinit., Matth. 6.
Paa Marken Græs og Fugle i Sky:
Gud Fader foder og klæder af ny.
16. Sønd. efter Trinit., Luc. 7.
Christus oprenste, for Nain Stad,
Den Endis Søn, og hun bleff glad.
17. Sønd. efter Trinit., Luc. 14.
Christus helbredede den Vandsottig Mand,
Som hand om Sabbath for sig fand.
18. Sønd. efter Trinit., Matth. 12.
Vor Næste at elste nest ved GUD,
Siger Christus at være det ypperste Bud.
- S. Michels Dag, Matth. 18.
O Jesu Christ lad os bevare,
Dine hellige sterke Engle-skar,
19. Sønd. efter Trinit., Matth. 9.
Christus til Piff og Siæl gjorde sterck,
Den Mand som plagdis og brodis aff Verck.
20. Sønd. efter Trinit., Matth. 22.
Gud mange til Bryllup kalde lod,
Men de Indbudne dræbte hans Bud.
21. Sønd. efter Trinit., Joh. 4.
Hovismands Søn i Capernaum,
Hand bleff helbred gjort ved Christum.

22. Søndag efter Trinitatis, Matth. 18.

Den onde Svend gid det ey vel,
Som icke vilde give sin Næste til.

23. Sønd. efter Trinit., Matth., 22.

Giver Kæsheren det som Kæsheren bør,
Dg GUD alt det som GUD tilhør.

Alle Helgens Dag, Matth. 5.

JEsus er Vey til Salighed,
Dg er vor egen Hellighed.

24. Sønd. efter Trinit., Matth. 9.

Den Kvinde aff Blodsot bleff sund,
Den Pige opreist i samme Stund.

25. Sønd. efter Trinit., Matth. 24.

Hvad der skulle stee en Gruslighed,
Førend Jerusalem sleds ned.

26. Sønd. efter Trinit., Matth. 11.

Guds Ord for Vise og Kløge er skiult,
For Umyndige er det ikke dult.

27. Sønd. efter Trinit., Matth. 17.

Christi Guddom paa Bierget saais,
Moses og Elias vare der hos.

Japanesiske Boliger.

Den smukkeste og mest storartede Bygning i Japan er naturligtvis den regjerende Keisers Palads i Jeddo. Det udgjør for sig alene en hel liden By, som er omgivet af Volde og Voldgrave, over hvilke der for at lette Passagen er bygget en Mængde Vindebroer.

Omfanget af det hele Bygningskomplex beløber sig til omtrent sex Kilometer, og det omfatter foruden Keiserens Palads tillige Thronfølgerens. De andre Bygninger beboes af forskjellige af Landets Fyrster, Stordignitarier og andre høitstillede Personligheder af Kei-

serens Omgivelse samt de i Provindjerne regjerende Prindsguvernørers Familier.

Selve Keiserens Palads er bygget paa en Høi og tiltrods for, at det kun har en Etage, dominerer det dog alle omkringliggende Bygninger. Det bestaar af et betydeligt Antal enkelte, adskilte Bygninger, hvis Tage næsten alle er smykkede med forgyldte Drager. Det vigtigste Rum i dette Palads er sen-sio-siki (Salen med de 100 Mætter), som har sit Navn netop deraf, at Gulvet i det bedækkes af 100 Mætter. Sen-sio-siki er 200 Meter og 100 Meter lang;

Søilerne saavel som Loftet er forfærdigede af Træ og Cedre, Kamfertræ og andre sjeldne og værdifulde Træarter; de eneste Mobilier, som Salen indeholder, er de omtalte 100 hvide, af Guldfryndser omgivne Matter. Her samles ved høitidelige Leiligheder Prindserne, Hoffstaten og Spidserne af Rigets civile og militære Myndigheder, medens Keiseren selv giver Audients i en mindre rummelig Sal, ved hvilke Leiligheder han hviler paa et overordentlig kostbart Teppe. Op over Paladset rager et meget høit, firkantet Taarn, som er et Tegn paa Beboerens høie Værdighed; det er strengt forbudt alle andre Prindsere at bygge lignende Taarne paa sine Paladser i Jeddo, hvorimod de har Tilladelse til paa sin egen Grund at lade opføre saadanne Taarne. Det keiserlige Paladstaarn bestaar af talrige Etager, der alle er prægtigt udsmykkede.

Efter dette Palads af første Klasse, om man saa maa sige, er vistnok Paladset i Onnah det mest beundringsværdige, da det udmærker sig ikke alene ved sine herlige og berømte Haveanlæg, de smukkeste i hele Japan, men ogsaa i Særdeleshed ved sin storartede Konstruktion, sin Størrelse og sin Pragt. Paladset i Onnah bestaar af fire Hovedbygninger, som danne en Gaard af retvinklet Form, i hvis fire Hjørner der findes Taarne paa fire Etager, af hvilke hver er bygget noget mindre end den, hvorpaa den hviler, hvorved man faar den i Europa under Benævnelsen „japanesisk Taarn“ bekjendte Form. Foran Hovedfronten ligger en uhyre Trappe, som paa Halvveien er smykket med en Triumfbue, der hvælver sig over den, og hvis Bygningsmaade hører til den japanesiske Bygningskunsts vansteligste og betydeligste Præstationer og vilde indbringe enhver Bygmester for- tjent Ros.

Den største Del af Prinds-Statholdernes Paladser udgjør Smaafæstninger hver for sig. Det Mærkværdigste af denne Art er vistnok Paladset i Firando, som i hele Japan ansees for en Vidunderbygning. Det er opført paa den høieste Spids af en enestaaende Klippeblok af betydelig Høide og bestaar af et Taarn paa flere Etager, der paa Grund af dets Tages Mangfoldighed har en vis Lighed med de kinesiske Pagoder. En bred Voldgrav og en høi kreneleret Mur med talrige Vagtaarne spærrer Fienden Udgangen til dette Citadel.

De japanesiske Baaningshuse har kun to Etager, af hvilke den første har Butikker eller Verksteder ud imod Gaden. For at beskytte Kjobmændene og Haandværkerne saavel som ogsaa deres Varer, hvilke de udstille med ikke mindre Smag end Kineserne, for de brændende Solstraaler eller mod Regn, er der ud imod Gaden spændt store Solseil af Lerred, Fletværk eller Seildug. De Huse, i hvilke der ikke findes nogen Butik, er adskillige fra Gaden ved et Slags Mur, der danner en Gaard. De er derfor heller ikke byggede i Gadelinien, men længere tilbage, og Gaarden tjener til Opholdssted for Benneres og Besøgendes Følge.

De rige Folks og store Grundeieres Boliger er opførte i en smukkere Stil og noget mere storartede, men adskiller sig ellers ikke fra den mindre Borgerstands Bygninger; ved det paa Husets Facade malede eller i Sten indhuggede Familienvaaben er disse Boliger let kjendelige for enhver Fremmed. De japanesiske Bygninger er i Regelen helt opførte af Træ, der tildækkes med et Lag Mortel og afpuddes med Kalk, samt er tækkede med svære Tagsten. Tagene rager langt frem foran den egentlige Bygning. Hyppigt finder man paa disse

Bygninger anbragt Jalustier af Fletværk, der, ligesom hos os, efter Behag kan heises ned eller høles op. De har en tredobbelt Bestemmelse; for det Første skal de beskytte Beboerne mod de Forbigaaendes Blik, dernæst ogsaa mod Regnen og endelig skal de beskytte Vinduernes, der i Regelen kun er beklædt med tyndt Papir, mod Veirliget. Omendkjønt Civilisationen gjør store Fremstridt i Japan, finder man dog mest Ruder af gjennemstigtigt Papir, men Glasstet begynder dog efterhaanden at vinde Fortrinnet for denne mangelfulde Vinduesbeklædning. Enhver Hovedbygning bestaar kun af et stort Rum, som dog efter Eierens Smag og Behov kan afdeles i flere mindre. Væggene bestaar af en med fint, transparent Papir betrukket Træramme, som let kan stilles og dreies i de i Gulvet værende Fuger, saaledes som man vil have det. De Personer, som bebor disse Rum, kan ganske vist ikke kjende hinanden med Sikkerhed gjennem disse Vægge, men høre kan de selv den mindste Støi i Naboværrelset.

Vi ser her Systemet med de saakaldte „spaniske Vægge“ fuldstændig udviklet.

Værelsernes Vægge og Loftet er beklædte med Papir, som er smykket med rige, og fra et japanesisk Standpunkt betragtet, afgjort kunstneriske Malerier af Blomster og Fantastgjenstande. Pa-

miner er fuldstændig udfjendte, og kræver Temperaturen, at Værelserne opvarmes, sætter man midt i Værelset en stor Kobberovase, der bliver fyldt med Kulgløder. Arnestedet i Kjøkkenet bestaar af et firkantet Hul midt i Rummet, som er beklædt med Sten; Røgen kan trække ud gjennem en i Taget anbragt Abning. Den øverste Etage tjener til Opbevaring af Møbler eller som Kornloft og er kun sjældent beboet.

Hoitstillede Personligheders Boliger er delte i to Afdelinger: paa den ene Side findes Kvindernes Gemakker, paa den anden Mændenes. Kvinderne viser sig aldrig offentligt. Børnene opholder sig hos Moderen, indtil de har opnaaet en vis Alder, efter hvilken Tid Faderen har at drage Omhu for Gutternes Opdragelse. Det er en ganske særdeles Udmærkelse, naar en Fremmed i saadanne Familier har den Ære at blive forestillet for Husfruen. Borgerstandens og Kjøbmandsstandens Husfruer nyder større Frihed.

Enhvert Hus har en liden, med Træer og Blomster beplantet Gaard, og de Værelser, der vender ud mod denne, er altid de bedste. Endnu skal det tilføies, at der næsten ikke findes et eneste Vaaningshus, i hvilket der ikke findes et Badeværelse, som imidlertid altid findes i Baghuset. (Vergens Aftenbl.)

Blandinger. — Nyt og Gammelt.

Cromwell's jordiske Levninger. Le Moniteur universel bragte forleden Dag følgende Oplysninger om den eventyrlige Skjebne, som den berømte Cromwell's jordiske Levninger har maattet friste. Som bekendt, døde Lord-Protector Oliver Cromwell den 3die

September 1658 i Whitehall-Palace. Cromwell's Lig blev begravet i Westminster-Abbediet, men fik ikke længe Lov at ligge der i Fred. Carl den 2den lod det nemlig paa Marsdagen efter sin Faders, Carl den 1stes, Henrettelse atter grave op og ophænge i en Galge, hvor

det fik Lov at bingle hele Dagen, udsat for den raa Pobel's skaanselsløse Haan og Mishandling. Om Aftenen blev det endelig taget ned og — halslugget. Man udstillede derpaa Hovedet paa Spidsen af en Landsje, i Westminster Hall, medens Kroppen blev begravet ved Siden af den omtalte Galge. Cromwell's Hoved, der var blevet balsameret, blev saaledes hængende i Westminster Hall i 25 Aar. Men en Dag, da Binden tog fat i det, faldt det ned fra sit Stæde, og den sammesteds placerede Skildvagt stjal det, bar det hjem til sig selv og opbevarede det der omhyggeligt. Efter hans Død, solgte hans Arvinger Hovedet til en Kuriositetstræmmer, som tjente en storartet Formue paa det ved at vise det frem paa alle Englands aarlige Markeder. Senere vandrede Cromwell's Hoved fra Haand til Haand. Paa den første franske Revolutions Tid blev det udstillet i London af en Menagerieier!

For 1½ Kr. kunde man „efter Behag“ tage det i Diehjn. Hvor der senere er blevet af det, er ikke oplyst.

(Bergens Aftenbl.)

Fundne historiske Papirer i England. Under en Reparation af Kathedralen i Carlisle's fandt en Arbejder under en Bjelke en Bundt historiske Aktstykker vedrørende Beleiringen af Carlisle's 1644—1645. Domprovesten vil lade disse Papirer granske af Videnskabsmænd. Allerede nu har det vist sig, at Papirerne blev gjemte under Bjelken de sidste Dage af 1644. Skotternes Beleiring af Carlisle's er en af de interessanteste Episoder i Byens Historie; den omringedes fra alle Sider af Generalloitnant Leslie og hans Styrke paa 4000 Mand, og Garnisonen bestod kun af 700 Mand. Beleiringen varede i flere Maaneder, indtil Oliver Cromwell's "Ironsides" tilslut tog Byen i Besiddelse i Juni 1645. (Mgbl.)

Oplosning til No. 10.

No. 259. Unquestionably.

Rebus No. 4.

Forberedende Undervisning.

Der er en stor Mængde Abonnenter, som endnu ikke har indsendt sin Kontingent for iaar; mange restere ogsaa for 1884 og mere; alle disse bedes venligst om strax at indsende Pengene, hvorefter Kvittering skal blive dem tilsendt.

Adresse:

K. Thronsfen, Box 1014, Decorah, Iowa.

I n d h o l d: For Gud er ingen Ting umulig. — Søhelten Peder Torstenskjold. — Evangeliske Kimstof. — Japanesiske Voliger. — Blandinger — Nyt og Gammelt.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Ni og tyvende Bind.

Udgivet af R. Thronsen.

Decorah, Iowa.

Paa Udgiverens Forlag.

Trykt i den norske Synodes Trykkeri.

1885.

Indhold af 29de Bind.

	Side
Habella eller Elisabeth, Dronning af Danmark.....	1
J Skumringen, Fortælling af Fries.....	10, 42, 65, 97, 136, 165
Mig selv eller Børnene, Julefortælling	17
Forfjellige Slags Notisser.....	23, 123, 248, 315
Evommende Vertshuse i Nordfjæen.....	25
Blandinger.....	27, 59, 92, 125, 156, 188, 219, 252, 285, 350, 377
Gaader.....	29, 61, 126, 158, 190, 222, 254, 286, 318
Et Billedgalleri af underlige Personer og store Hellige.....	33
Notic. Lovetammeren	49
En musikalsk Vedhugger.....	50
Søhelten Peder Tordenskjold	51, 81, 119, 154, 185, 213, 242, 278, 309, 337, 359
Opløsning paa Gaader	62, 94, 158, 222, 254, 286, 378
Fru Didrikke Brandt	73
Et helligt Billede.....	74
From Iowas Auditor of State	74
Professør Dr. Christopher Hansten	76
Mekka og Medina	78
Kaben Brevvevling	92
Rebus No. 1—4, (af XX.)	
Reiseindtryk og Skildringer fra det hellige Land.....	106, 129, 179, 193, 225, 257, 289
Navne paa Søndagene mellem Paaske og Pintsje	112
Fra Lake Minnewakan	113
St. Johannes.....	143, 162
„Tusend-Bogen“	143, 369
Hertug Bugislav og Bonden	149
Opfordring til tidligere Elever af Luther-College	153
Paaskeherberget.....	161
Sortedøden	171
Chesterfield og Paulus.....	178
Helligaftenens Oprindelse	184

	Side
Afsl for løsladte kvindelige Straffanger.....	201
For Gud er ingen Ting umulig, Fortælling af Schubert.....	208, 229, 262, 297, 321, 353
General U. S. Grant	217
Die Hoels Bise	234
Nye Der i Spitzberghavet.....	250
Fra Ostindien.....	269
Litterære Smaating	271
Man's work and woman's work, (Digt).....	274
Livet i Windfor.....	276
Selo Klofterruiner, (Digt).....	303
Det nyeste „Verdens Underverk“.....	305
Det stille Hjørne.....	328
I Sognebud.....	334
Die Nordbøs Maade at gjøre Godt paa.....	347
Japanesiske Boliger	357

R. F. B. Portman,
JUSTICE OF THE PEACE,

ATTY. AT LAW, NOTARY, REAL ESTATE.

Office over Klopps Drug Store, DECORAH, IOWA.

G. R. WILLETT.
N. WILLET.

ESTABLISHED
A. D. 1857.

Willetts & Willett,

ATTORNEY'S AT LAW,

DECORAH, — — — — — IOWA.

Hans Johansen,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidstler etc.,

forfærdiger i sit eget Værksted efter Bestilling alle Slags Puder, Sælringe etc.

Decorah, — — — — — Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Koge- og Kaffelovne samt
Robber- og Blisvarer, Gaardsredskaber og Verktøi, Bygningsmaterialier,
aa som Winduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Robber- og Blisvarer reparerer. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillen de bedste
i H a n d e l e n. Lomme- og Stue-Uhre reparerer smukt.
Tæt ved Post Office, Decorah, Iowa.

T. E. Egge, NOTARIUS PUBLICUS, udfærdiger Skjøder, Pan-
teobligationer, Føderaadskontrakter etc. Auditors
Office i Courthuset, DECORAH, IOWA.

J. T. RELF.
PHOTOGRAF,

handler med Rammer, Lister, Albums, Fjelds-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc
Gamle Billeder kopieres.

Smaaabørn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. Alle mine Negativbilleder retoucheres af den udmærkede Retoucher, Hr. Eugene Austin. Afslæg mig et Besøg. Mit Galleri er over Montgomerhs Drugstore,
Decorah, Iowa.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støbler og Sko etc. etc.

Syd siden af Water Street = = = Decorah, Iowa.

99 CENT STORE 99

For Galanteri-Varer, Guldstads, Solvtøi,
Billed-Hammer,
etc. - - - etc. - - - etc.

Burlington, Cedar Rapids & Northern Ry.

Den lige Linie gennem Staten Iowa til

Steder i Minnesota og Dakota

Staar i Forbindelse med alle vigtige Linier, der gaa mod

Nord, Syd, Ost og Vest.

Nord til Minneapolis, St. Paul og alle Steder i Minnesota, Dakota, Manitoba, Montana, Wyoming og Oregon. Syd til St. Louis og Steder i Illinois, Missouri, Arkansas, Texas og alle Steder Syd og Sydøst. Ost til Chicago og alle østlige Steder. Vest til Council Bluffs, Kansas City og alle Steder i Nebraska, Kansas, Colorado, New Mexico, Utah, Nevada og Californien.

Landjager-Billetter ere tilsalgs paa alle Coupon-Officer, baade enkelte og for Frem- og Tilbagerejse til Vandmærker i Iowa, Minnesota, Dakota, Kansas, Nebraska, Missouri og Texas.

Faste Train med Pullmans Palads Sovevogne gaa mellem Chicago og St. Louis og Minneapolis og St. Paul, gaende fra Chicago paa Chicago, Rock Island & Pacific-Banen, fra St. Louis paa St. Louis, Keokuk & Northwestern-Banen og fra Minneapolis & St. Paul paa Minneapolis & St. Louis-Banen.

Hovedlinien

gaar fra Burlington, Iowa, til Albert Lea, Minnesota; Muscatine = Linien fra Muscatine, Iowa, til What Cheer og Montezuma, Iowa; Clinton = Linien fra Clinton, Iowa, til Elmira, Iowa; Iowa City-Linien fra Elmira til Riverside, Iowa; Decorah-Linien fra Cedar Rapids til Postville og Decorah, Iowa; Iowa Falls-Linien fra Cedar Rapids til Worthington, Minn. og Watertown, Dakota; Belmond-Linien fra Dows, Iowa, til Madison, Iowa.

At Oventaaende sees, at næsten ethvert Strøg af Iowa, Minnesota, Dakota og Norden eller Osten, Syden eller Sydøsten kan naaes med denne Linie og dens Forbindelser.

Karter, Tidstabeller og enhver Underretning meddeles ved Henvendelse til Agenter. Billetter findes tilsalgs paa alle Coupon-Officer til alle Steder i de Forenede Stater og Kanada.

G. J. Ives,

Præsident og General Superintendent.

J. C. Hannegan,

Chief Clerk, Passager-Depot.

Cedar Rapids, Iowa.

Burlington, C. R. & N. R. R. Tidstabel for Decorah Station. Regulære Træn afgaa og ankomme som følger: Train No. 52 (Passager) gaar fra Decorah Kl. 1,15 Efterm. og No. 54 (Frugt) Kl. 4,00 Form.; No. 51 (Passager) ankommer Kl. 2,50 Efterm. og No. 53 (Frugt) Kl. 8,35 Efterm.

Decorah Business College

tilbyder et omfattende praktisk Kursus for \$30.00 (Terminens Længde efter Enhvers Behov). Man kan begynde naarsomhelst hele Aaret igjennem, og Skolen har ogsaa en Klasse for Damer. Bestyreren er en Bogholder med 35 Aars Praxis. Skolens 9de Aars - Cirkulær sendes til Enhver, som derom henvender sig til Bestyreren

JOHN R. SLACK.

Iver Larsen
fælger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
i Brødrene Gullifjongs forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

Vi kan tilraade vore Læsere
at kjøbe sit Skotoi hos
L. M. ENGER,
respektabel Skohandler,
2den Dor Vest for 1st National Bank,
DECORAH, - - - - - IOWA.

O. A. Nordgaard
anbefaler sin nu just begyndte
Handel med Groceries.
N. Brestes forrige Store, Water Street, tæt ved Broen,
Decorah, = = = = Iowa.

Day Brothers Lumber-Yard
fælger Lumber i Stort og Smaat, Laths, Shingles, Sash, Doors
& Blinds, Tagrender og Bygningspapir. Hele Jernbanevogn-Lad-
ninger leveres til lave Priser.
Tæt ved Jernbane-Depotet, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Office over Winnesheik County Bank, - - - Decorah, Iowa.

G. I. Wændling

forfærdiger

Kaleschevogne og Buggier
og forøvrigt alle slags Hjoretoier efter Bestilling.
Reparationer udføres.

Verksted paa Hjørnet af Washington St. og Broadway.

Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En luthersk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er \$30.00 for Skoleaaret (10 Maaneder) og for en Termin i Forhold. Koft billig. Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren

Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

E. P. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg har fittet mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Dhr. J. W. Soy, Thorvald Ropsland O. G. Arnesen og M. W. Ridder.

E. P. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Tegninger med vedføiet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar, han udvælger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmeste Fragt-Office.

E. P. Haugen.

F. N. EGGE,

Smedeverksted, Water Street, lidt Vest for Woolen Factory, Decorah, Iowa.

Hesteskoening, Reparation af Blouge og alle
Slags Gaardsredskaber,

samt Alt til mit Fag henhørende Arbeide udføres billigt og forpærligt.